



สรุปผลการวิจัย อภิปรายและขอเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อ... ากความคิดเห็นของนักศึกษาคครู เกี่ยวกับโปรแกรมสังคมศึกษาระดับปริญญาตรีในค่านจุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษา เนื้อหาวิชาและเวลาที่กำหนดในหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีประสบการณ์การสอนโดยเป็นครูประจำการแล้ว กับนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์การสอน เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ตัวอย่างประชากร ได้แก่ นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนโดยเป็นครูประจำการแล้วกับนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนของวิทยาลัยครู ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนโดยเป็นครูประจำการแล้ว ได้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการที่เข้ารับการฝึกอบรมในโครงการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการตามโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพครูสอนสังคมศึกษา เพื่อรับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกสังคมศึกษา ในวิทยาลัยครูที่เป็นตัวอย่าง 7 แห่ง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) วิทยาลัยละ 20 คน รวม 140 คน

2. นักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนใดแก่ นักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครูที่เป็นตัวอย่าง 7 แห่ง ดังกล่าวแล้ว โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) วิทยาลัยละ 20 คน รวม 140 คน

การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด สำหรับถามนักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน โดยเป็นครูประจำการแล้วกับนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอน แบบสอบถามทั้ง 2 ชุด มีลักษณะเหมือนกัน โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 (Rating Scale) เป็นคำถามเกี่ยวกับ

- จุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษา
- เนื้อหาวิชาและ เวลาที่กำหนดในหลักสูตร
- กระบวนการเรียนการสอน
- วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน
- การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open End) เพื่อถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี โดยกำหนดหัวข้อย่อยให้ 6 หัวข้อ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตัดสินความตรงในเนื้อหา เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อความให้เหมาะสม นำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน โดยเป็นครูประจำการแล้ว และนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนที่วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ ประเภทละ 10 คน ซึ่งมีใช้ตัวอย่างประชากรจริง แล้วนำแบบ

สอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้กับตัวอย่างประชากรจริงที่ได้เลือกไว้ แบบสอบถามที่ส่งไปสอบถามนักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนโดยเป็นครูประจำการแล้วได้รับกลับคืน 119 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.00 แบบสอบถามสำหรับนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนได้รับกลับคืน 128 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.42 รวมทั้งสิ้น 247 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.21 ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ โดยหาค่าร้อยละ ค่ามัธยเทศคณิต (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t-test) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางและอธิบายประกอบ

สรุปผลการวิจัย

เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษามีประสบการณ์ในการสอนโดยเป็นครูประจำการแล้ว เป็นชายมากกว่าหญิง ส่วนมากมีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 10-20 ปี วุฒิต่างการศึกษาก่อนเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนมากสอบวิชาชุด พ.ม และทำการสอนอยู่ในระดับประถมศึกษา สาเหตุที่เลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก เพราะมีความสนใจและมีพื้นฐานความรู้วิชานี้อยู่ในเกณฑ์ และวิชาประวัติศาสตร์เป็นสาขาวิชาในหมวดสังคมศึกษาที่ชอบมาก

นักศึกษที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนเป็นชายมากกว่าหญิง ส่วนมากมีอายุระหว่าง 21-25 ปี วุฒิต่างการศึกษาก่อนเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนมากจบการศึกษาระดับ ป.กศ.ชั้นสูง วิชาเอกที่เลือกเรียนก่อนเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิต คือ วิชาสังคมศึกษา สาเหตุที่เลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกระดับปริญญาตรี เพราะมีความสนใจและมีพื้นฐานความรู้วิชานี้อยู่ในเกณฑ์และวิชาประวัติศาสตร์เป็นสาขาวิชาในหมวดสังคมศึกษาที่ชอบมาก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา

1. คำแนะนำมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษากำหนดขอบเขตไว้ชัดเจนและเหมาะสม นักศึกษารู้และเข้าใจความมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา และความมุ่งหมายของหลักสูตรส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาตนเองในด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้มาก แต่การกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตรได้คำนึงถึงการนำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันได้น้อย

2. ด้านเนื้อหาวิชาและ เวลาเรียนที่กำหนดในหลักสูตร นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการวิชาที่เหมาะสมจะเป็นวิชาบังคับคือ ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย กฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายสำหรับประชาชน เศรษฐกิจประเทศไทย ปัญหาสังคมไทย ภูมิศาสตร์การเมือง ภูมิศาสตร์ท้องถิ่นของประเทศไทย เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ พัฒนาการทางการเมือง ดัชนีการเมืองและดัชนีเศรษฐกิจ ประชากรศึกษา สัมมนาสังคมศึกษา เนื้อหาวิชาเอก ได้ความรู้และทักษะพอที่จะเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม มีความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา และเข้าใจบทบาทของสมาชิกที่ดีของประเทศและโลกได้ แต่จำนวนชั่วโมงเรียนยังไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและ เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาจัดไว้สอดคล้องเหมาะสมกับท้องถิ่นน้อย

3. ด้านกระบวนการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมีทักษะค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งวิทยาการของสังคม สื่อมวลชน ฯลฯ กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ อาจารย์สอนโดยใช้วิธีบรรยายให้ผู้เรียนทำรายงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม กับค้นคว้าและอภิปรายหน้าห้องเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ฝึกหัดให้สามารถพัฒนาคุณสมบัติในด้านความรู้ความเข้าใจการมองโลกในแง่ดี การมีมนุษยสัมพันธ์และกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาปลูกฝังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูได้ กิจกรรมการเรียนการสอนที่นักศึกษามีความคิดว่าปฏิบัติได้น้อยคือ เป็นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี เช่น เชิญวิทยากรมาบรรยาย การใช้ชุดการสอน การจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร การใช้สถานการณ์จำลอง การศึกษานอกสถานที่ และการใช้บทบาทสมมุติ

4. ด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นว่า การศึกษาในระดับปริญญาตรี ต้องการเอกสารและตำราไว้คนควา เพื่อประกอบการเรียนวิชาสังคมศึกษามาก อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้วัสดุอุปกรณ์น้อยและอาจารย์จะใช้สื่อทัศนูปกรณ์และสื่อการสอนเหล่านี้บ่อย ได้แก่ ภาพยนตร์ ฟิล์มสไลด์ สไลด์ ภาพถ่ายทางอากาศ กราฟ สถิติ หุ่นจำลองของจริง โทรทัศน์ วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ แหล่งความรู้และวิทยากรในห้องเรียน

5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน อาจารย์ใช้เกณฑ์แบบอิงกลุ่มมาก วัดและประเมินผลจากกิจกรรมจากการคนควา ทำรายงานและอภิปรายหน้าชั้น การทดสอบกลางภาค การทดสอบปลายภาค วัดความสามารถในการพัฒนาคุณสมบัติในด้านความรู้ ความจำ และใช้แบบทดสอบแบบปรนัยมาก ข้อทดสอบที่ใช้ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่เรียนและ ระดับความยากง่ายของข้อสอบวิชาสังคมศึกษาโดยส่วนรวมเหมาะสม แต่อาจารย์วัดและประเมินผลจากกิจกรรม สังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และระหว่างภาคเรียนมีการวัดและประเมินผลพัฒนาเจตคติ ความสนใจ และบุคลิกภาพทั่วไปน้อย

เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาคู เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา

1. ด้านความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษา นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในด้านการสอนโดยเป็นครูประจำการแล้ว และนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอน มีความคิดเห็นส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน คือ เห็นว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษามาก ความมุ่งหมายของหลักสูตรกำหนดขอบเขตไว้ชัดเจนและเหมาะสม แต่เห็นว่าการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจและคำนึงถึงการนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวันไคน้อย ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ได้แก่ ความมุ่งหมายของหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความมุ่งหมายสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ความต้องการของสังคมปัจจุบันและเหมาะสมกับการผลิตครูสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี ไปสอนนักเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษาในปัจจุบัน นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนโดยเป็นครูประจำการแล้ว เห็นควมมากกว่า นักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอน

2. ด้านเนื้อหาและเวลาที่กำหนดในหลักสูตร นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนโดยเป็นครูประจำการแล้ว และนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนมีความคิดเห็นส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน คือ เห็นด้วยมากกับวิชาที่เหมาะสมเป็นวิชาบังคับมาก ได้แก่ ปัญหาสังคมไทย กฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายสำหรับประชาชน เศรษฐกิจประเทศไทย ภูมิศาสตร์ท้องถิ่นของประเทศไทย รายวิชาที่มีความเหมาะสมรองลงมาได้แก่ ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย ลัทธิการเมืองและลัทธิเศรษฐกิจ ประชากรศึกษา รายวิชาที่เหมาะสมจะเป็นวิชาเลือก ได้แก่ พัฒนาการทางการเมือง สังคมศาสตร์ศึกษา ประวัติศาสตร์ยุโรป 2 แขนง ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย หลักสูตรกำหนดเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาทำให้ได้รับความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปได้ และเนื้อหาวิชาในหลักสูตรสังคมศึกษาทำให้ ผู้เรียนเข้าใจบทบาทของสมาชิกที่ดีของประเทศและของโลกได้ นักศึกษาเห็นว่าเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาจัดไว้สอดคล้องเหมาะสมกับท้องถิ่นน้อย ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ได้แก่ ความเหมาะสมของวิชาเอกสังคมศึกษาต้องเรียนวิชาบังคับ 15 หน่วยกิตและวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตและจำนวนชั่วโมงของวิชาบังคับการกำหนดเนื้อหาในวิชาที่มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร วิชาสังคมศึกษาสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมปัจจุบัน หลักสูตรกำหนดเนื้อหาวิชาบังคับและวิชาเลือกได้เหมาะสม ความเหมาะสมของรายวิชาบังคับ คือ วิชาศาสนาเปรียบเทียบ ความเหมาะสมของรายวิชาเลือกคือวิชาภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย กฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายสำหรับประชาชน เศรษฐกิจประเทศไทย ปัญหาสังคมไทย ภูมิศาสตร์ท้องถิ่นประเทศไทย ประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยา เหตุการณ์ปัจจุบันโลก 2 ลัทธิการเมืองและลัทธิเศรษฐกิจและเนื้อหาวิชาในหลักสูตรสังคมศึกษา ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทบาทของสมาชิกที่ดีของประเทศและโลกได้ นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนโดยเป็นครูประจำการแล้ว เห็นด้วยมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอน และนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนเห็นด้วยมากกว่า คือ การกำหนดเนื้อหาวิชาสังคมศึกษามีประโยชน์และสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาในหลักสูตรระดับประถมและมัธยมศึกษา การจัดเนื้อหาวิชาทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้นำไปใช้สอนนักเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษาได้

3. **งานกระบวนการเรียนการสอน** นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน โดยเป็นครูประจำการแล้วและนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอน มีความคิดเห็นส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน คือ เห็นด้วยมากกับกิจกรรมการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีทักษะ ค้นคว้า เพิ่มเติมจากแหล่งวิทยาการ หองสมุด สื่อมวลชน กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ จัดกิจกรรมแบบบรรยาย ใ้ทำรายงานเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม ผู้เรียนค้นคว้าและอภิปรายหน้าห้องเรียน กิจกรรมฝึกหัดใหญ่เรียนสามารถพัฒนาคุณสมบัติในด้านความรู้ความจำ การมองโลกในแง่ดี การมีมนุษยสัมพันธ์ กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาปลูกฝังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูได้ และที่มีความเห็นด้วยน้อย ได้แก่ การสอนภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี การจัดกิจกรรมโดยการเชิญวิทยากรมาบรรยาย การใ้สูดการสอบ การใ้สถานการณ์จำลอง และการศึกษานอกสถานที่ การใ้บทบาทสมมุติ ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยส่วนรวมจัดใ้น่าสนใจและ สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา อาจารย์ผู้สอนใ้จัดกิจกรรมการใ้ทำแบบฝึกหัดหัดการ สอนแบบวิทยาศาสตร์ เพื่อการแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใ้ฝึกหัดใหญ่เรียนสามารถพัฒนาคุณสมบัติในด้านความรู้ความจำ ความสามารถใ้งานประยุกต์วิธี สอนแบบต่าง ๆ มาใ้สอนสังคมศึกษา การเปิดโอกาสใ้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใ้กิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนใ้ในวิชาสังคมศึกษา นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนโดยเป็นครูประจำการแล้ว เห็นด้วยมากกว่านักศึกษที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอน

4. **งานวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน** นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน โดยเป็นครูประจำการแล้วกับนักศึกษที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอน มีความคิดเห็นส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน คือ เห็นด้วยมากกับความต้องการ เอกสารและตำราที่ใ้คนควา เพื่อประกอบการ เรียนวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี และเห็นด้วยน้อยกับการเปิดโอกาสใ้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใ้การใ้วัสดุอุปกรณ์และการ เรียนการสอน และการใ้สื่อทัศนูปกรณ์และสื่อการสอนจำพวกภาพยนตร์ ฟิล์มสตรีป ภาพถ่ายทางอากาศ กราฟลิตติ

ทุนจำลองของจริง โทรทัศน์ วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ แหล่งความรู้และวิทยาการในท้องถิ่น ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างกันคือ อุปกรณ์การสอนที่นำมาใช้ในห้องเรียนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้เรียนได้รับความสะดวกในการใช้บริการห้องสมุดและมีเอกสารและคำอธิบายภาษาอังกฤษที่ช่วยประกอบการค้นคว้าวิชาสังคมศึกษา นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนโดยเป็นครูประจำการแล้วเห็นความมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอน

5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน โดยเป็นครูประจำการแล้วและนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนมีความคิดเห็นส่วนใหญ่ ไม่แตกต่างกันคือเห็นด้วยมากกับอาจารย์ผู้สอนใช้เกณฑ์ในการวัดและประเมินผลแบบอิงกลุ่มวัดจากกิจกรรม การค้นคว้า ทำรายงานและอภิปรายหน้าชั้น การทดสอบปลายภาควัดความสามารถในการพัฒนาคุณสมบัติผู้เรียนในด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ แบบทดสอบที่ใหม่ก็คือแบบปรนัย เป็นข้อสอบที่สามารถ ครอบคลุม เนื้อหาที่เรียน โดยส่วนรวมมีความเหมาะสมไม่ยากและง่ายเกินไปที่เห็นด้วยน้อยก็คือ ผู้สอนไม่คอยวัดและประเมินผลจากการสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และระหว่างภาคเรียนมีการวัดและประเมินผลพัฒนาการ เจตคติ ความสนใจและบุคลิกภาพทั่วไปน้อย ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างกันอาจารย์ผู้สอนสามารถวัดผลได้ตรงตามจุดมุ่งหมายรายวิชาที่สอน และใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม โดยวัดจากกิจกรรมการเข้าห้องเรียนโดยสม่ำเสมอ การทดสอบความรู้ เมื่อจบเนื้อหาแต่ละบทเรียน การทดสอบวัดความสามารถในการพัฒนาคุณสมบัติของผู้เรียนในด้านการวิเคราะห์วิจารณ์และการใช้เหตุผล ความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การมีมนุษยสัมพันธ์ แบบทดสอบที่ใหม่ก็ได้แก่แบบปรนัย การวัดและประเมินผลด้วยระบบเรคคิในวิชาสังคมศึกษามีความยุติธรรมและน่าเชื่อถือ นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนที่เป็นครูประจำการแล้วเห็นด้วยมากกว่านักศึกษที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอน นักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนเห็นด้วยมากกว่าคือ ผู้สอนวัดและประเมินผลจากกิจกรรมทดสอบปลายภาค แบบทดสอบที่ใหม่ก็คือแบบอัตนัย ข้อสอบ

ที่ใช้สามารถครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่เรียนและมีความยากง่ายเหมาะสม

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนักศึกษาครูเกี่ยวกับโปรแกรมสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ปรากฏว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนโดยเป็นครูประจำการแล้วกับนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอน มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันหลายประการดังต่อไปนี้

ด้านจุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษา ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาทั้งสองประเภท แสดงความกึกก้องเห็นในระดั้มากกว่า จุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษากำหนดขอบเขตไว้ชัดเจนเหมาะสมทำให้นักศึกษามีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาได้มาก การที่พบว่านักศึกษาทั้งสองประเภทมีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างชัดเจน นั้นเป็นการสนับสนุนความมุ่งหมายของการฝึกหัดครูที่กำหนดไว้ในบทบาทของวิทยาลัยครู ด้านการผลิตครู การส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครู¹ ทั้งในด้านการปรับปรุงคุณภาพครูประจำการและการผลิตครูใหม่ อันจะช่วยให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับสิ่งที่มีจุดประสงค์ของการ ซึ่งจะส่งเสริมให้สถาบันฝึกหัดครูสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามที่ต้องการได้

นักศึกษาทั้งสองประเภทให้ความเห็นว่า ความมุ่งหมายของหลักสูตรคำนี้ถึง การนำไปใช้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันได้น้อย ซึ่งต่างกับการวิจัยของ ญาดา คุณกุล ที่พบว่า บัณฑิต นักศึกษา และบัณฑิต กลุ่มใหญ่ที่สุดเห็นว่า วิชาในโปรแกรมของการฝึกหัด ความสัมพันธ์กับความมุ่งหมายในหลักสูตรมัธยมศึกษาและเป็นโปรแกรมที่น่าสนใจเป็น

¹พนอม แก้วกำเนิด, "งานของวิทยาลัยครู" หน้า 6.

ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน¹ ดังนั้นการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรควรได้คำนึงถึง การนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน ดังที่ เอ็ดวิน เฟนตัน โลกดาวไววา จุดมุ่ง หมายของวิชาสังคมศึกษาแนวใหม่ มีไคมุ่งเน้นด้านเนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว แกมมุ่งที่ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นสำคัญ นักศึกษาสามารถสร้างมโนทัศน์ (Concept) ใดด้วยตนเอง เพื่อประโยชน์ในการประยุกต์ใช้มีความสามารถ มีทักษะในการสืบสอบ และในการศึกษาเหตุผลเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนมุ่งใหญ่เรียนมีทั้งพุทธิพิสัยและทักษะจิต พิสัย² การกำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู จึงมี ความสำคัญเป็นอันมากต่อการผลิตครู เพื่อให้สามารถออกไปปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี

ด้านเนื้อหาและเวลาที่กำหนดในหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทั้งสอง ประเภทแสดงความคิดเห็นในระดับมากกว่า หลักสูตรกำหนดเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาได้ อย่างเหมาะสมทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการแสวง หาความรู้เพิ่มเติมใด ซึ่งนอกจากเนื้อหาวิชาจะมีขอบข่ายกว้างขวางแล้วอาจารย์ผู้สอน ก็มีมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

นักศึกษาทั้งสองประเภทแสดงความคิดเห็นว่า จำนวนชั่วโมงเรียนที่กำหนดไว้ใน หลักสูตรยังไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของสายสมร เนตรเพ่งกิจ³ และ

¹ภิญญา คุสกุล, "โปรแกรมการเตรียมครูระดับปริญญาเพื่อสอนวิชาสังคม ศึกษา" หน้า 137.

²Edwin Fenton, Teaching The New Social Studies in Secondary School (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1966), p. 63.

³สายสมร เนตรเพ่งกิจ, "การจัดการสอนในสถาบันฝึกหัดครูชั้นปริญญาตรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506), หน้า 86.

รัชนี้ สาคนุรักษ์¹ ที่พบว่า เนื้อหาวิชาที่บรรจุในประมวลการสอนมากเกินไปไม่สอดคล้องกับเวลาที่กำหนดให้เรียน ทำให้อาจารย์ส่วนใหญ่สอนไม่ทันตามหลักสูตร

นอกจากนี้นักศึกษาทั้งสองประเภท มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า วิชาที่เหมาะสมเป็นวิชาบังคับได้แก่วิชากฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายสำหรับประชาชน เศรษฐกิจประเทศไทยและปัญหาสังคมไทย ซึ่งเป็นรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ จินตนา พรตะเสน ที่พบว่า ต้องการให้หลักสูตรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น เน้นสภาพความเป็นจริงในสังคมไทยมาก² แสดงว่านักศึกษามีความเข้าใจปัญหาของสังคมไทย ในยุคปัจจุบันและต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งรายวิชาที่นักศึกษาต้องการเรียนเป็นรายวิชาบังคับจะให้ความรู้อันเป็นพื้นฐานให้สามารถคิดวิเคราะห์และวิจารณ์สิ่งต่าง ๆ ได้ ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการตัดสินใจได้อย่างฉลาด เพื่อการปรับปรุงตนเองและทำหน้าที่ครูสังคมศึกษาที่จะแนะนำให้นักเรียนได้มีทักษะตามผู้สอนไปด้วย

ด้านกระบวนการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทั้งสองประเภท แสดงความคิดเห็นในระดับมากกว่ากิจกรรมการเรียนการสอนแบบบรรยายเป็นกิจกรรมที่ใ้ใจมาก ส่วนกิจกรรมที่ใ้ใจน้อยได้แก่การเชิญวิทยากรมาบรรยาย การใช้ชุดการสอน การสร้างสถานการณ์จำลอง การไปศึกษานอกสถานที่และการใช้บทบาทสมมติซึ่งตรงกับผลการวิจัยของทัศนีย์ เรื่องธรรม ที่พบว่า วิธีสอนที่อาจารย์สังคมศึกษาใ้ใจมากที่สุด คือการบรรยาย และเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและมีวิธีสอนที่อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่เคยใ้เลย

¹รัชนี้ สาคนุรักษ์, โปรแกรมการสอนวิชาสอนสังคมศึกษาของวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 87.

²จินตนา พรตะเสน, "ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาระดับสูง ฉบับพุทธศักราช 2519" หน้า 123.

ได้แก่ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย การให้นักศึกษาแสดงบทบาทและการสอนโดยสร้างสถานการณ์จำลอง¹ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภนิกา กุสกุล ที่พบว่า ในการเรียนการสอนวิชาครู อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีบรรยายและใช้วิธีปฏิบัติปานกลาง²

นักศึกษาทั้งสองประเภทได้แสดงความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับ กิจกรรมการเรียนการสอนว่าส่วนใหญ่อาจารย์ให้นักศึกษาทำรายงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ซึ่งทำใหญ่เรียนท่องจนควาและอภิปรายหน้าห้องเรียน ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของสมาลี วิไลรัตน์³ ที่พบว่า กิจกรรมที่อาจารย์สังคมนาส่วนใหญ่ใช้มากที่สุดคือ การให้นักศึกษาทำรายงานส่ง³ และตรงกับผลการวิจัยของ ชงชัย รักซอน ที่พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใ้ทำมากที่สุดคือการให้นักศึกษาทำรายงานบางหัวข้อจนควาแล้วนำมาอภิปรายในชั้นเรียน⁴ จากการวิจัยยัง

¹ทัศนีย์ เรืองธรรม, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาสังคมนาของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519) หน้า 71.

²ภนิกา กุสกุล, "โปรแกรมการเตรียมครูระดับปริญญาตรี เพื่อสอนวิชาสังคมนา" หน้า 131.

³สมาลี วิไลรัตน์, "ปัญหาในการดำเนินการสอนตามโปรแกรมการสอนสังคมนาในระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู" หน้า 90.

⁴ชงชัย รักซอน, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมนา ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงในวิทยาลัยครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523) หน้า 89.

พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีทักษะคนควาเพิ่มเติมจากแหล่ง
 วิทยากร ห้องสมุด สื่อมวลชน ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของประหยศ สายวิเชียร ที่พบว่า
 วิธีการที่ครูแนะนำให้นักเรียนไปคนควาหาความรู้จากแหล่งชุมชน คือให้นักเรียนไปฟังการ
 อภิปราย และคนควาเพิ่มเติมจากห้องสมุดนอกโรงเรียนรวมทั้งศึกษาจากเอกสารและสิ่ง
 ตีพิมพ์ต่าง ๆ¹

ด้านวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน นักศึกษาทั้งสองประเภทแสดงความคิดเห็น
 ว่าอาจารย์ผู้สอนใช้สื่อทัศนูปกรณ์และสื่อการสอนจำพวกภาพยนตร์ ฟิล์มสกริป สไลด์
 ภาพถ่ายทางอากาศ กราฟ สถิติ ทุนจำลอง ของจริง โทรทัศน์ วิทยุ เครื่องบันทึกเสียง
 เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ แหล่งความรู้และวิทยากร ในท้องถิ่น ใช้ประกอบการสอนใน
 ระดับน้อย และอาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการใช้วัสดุอุปกรณ์การ
 เรียนการสอนน้อยเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของภนิกา กุสกูล ที่พบว่า นิสิต
 นักศึกษา ครู และบัณฑิตทุกสถาบันเห็นว่าไม่มีส่วนร่วมในการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในระดับ
 น้อย² ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากวิทยาลัยมีวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนไม่เพียงพอ อาจารย์
 ยังขาดความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อประกอบการสอน และเวลาในการสอน มีไม่เพียงพอที่จะ
 ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการสอนดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

การวิจัยยังพบว่า นักศึกษาทั้งสองประเภทต้องการเอกสารและตำราที่ใช้คนควา
 เพื่อประกอบการเรียนวิชาสังคมศึกษามาก แสดงว่า ในห้องสมุดของวิทยาลัยอาจมีเอกสาร
 และตำราให้บริการแก่นักศึกษายังไม่พอแก่ความต้องการซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ

¹ประหยศ สายวิเชียร, "การโตประโยชน์ของแหล่งชุมชนประกอบการสอน
 สังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดเชียงใหม่" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
 ศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518) หน้า 52.

²ภนิกา กุสกูล, "โปรแกรมการเตรียมครูระดับปริญญาเพื่อสอนวิชาสังคมศึกษา"
 หน้า 133.

สมประสงค์ นวมบุญดี¹ ที่พบว่า หองสมุดมีหนังสือเอกสารคนควาไม่เพียงพอแก่ความต้องการ¹ ตรงกับผลการวิจัยของ ทศนีย์ เรื่องธรรม ที่พบว่า ปริมาณหนังสือสายสังคมศึกษาในหองสมุดวิทยาลัยของคนยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการ² และตรงกับผลการวิจัยของ สุมาลี วิไลรัตน์ ที่พบว่า อาจารย์สังคมศึกษาทั้งในวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เห็นว่าหองสมุดของวิทยาลัยมีหนังสือที่จะใช้ในการคนควาไม่เพียงพอ³ จึงเป็นปัญหาที่ควรได้รับการพิจารณาแก้ไขอย่างรีบด่วน เพราะจากผลการวิจัยที่ทำในปีพ.ศ.2516 จนถึงปัจจุบันก็ยังปรากฏผลเช่นเดียวกัน

คานการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทั้งสองประเภทแสดงความคิดเห็นว่า วิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้มากไ้แก่ การวัดจากกิจกรรม การคนควา การทำรายงานและอภิปรายหน้าชั้น มีการวัดผลรวมขอคควยการทดสอบปลายภาคการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของทศนีย์ เรื่องธรรม ที่พบว่า การวัดผลที่ทำมากที่สุดคือการทดสอบเก็บคะแนนระหว่างภาคและปลายภาค⁴ และตรงกับผลงานวิจัยของ ชงชัย รักซอน ที่พบว่าวิธีการที่อาจารย์นิยมใช้มากที่สุดคือ ให้นักศึกษาทำรายงานหรืออการอภิปราย⁵

¹สมประสงค์ นวมบุญดี, "ปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา มัธยมศึกษาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516) หน้า 288.

²ทศนีย์ เรื่องธรรม, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ," หน้า 65.

³สุมาลี วิไลรัตน์, "ปัญหาในการดำเนินการสอนตามโปรแกรมการสอนสังคมศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู" หน้า 89.

⁴ทศนีย์ เรื่องธรรม, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ," หน้า 72.

⁵ชงชัย รักซอน, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงในวิทยาลัย," หน้า 90.

ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่าแบบทดสอบที่ใช้ในการวัดผลที่ไข่มุกคือแบบปรนัยและเป็นข้อสอบที่สามารถวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาที่เรียนได้ครบ ก็เนื่องจากการวัดผลส่วนใหญ่มุ่งงานวิชาการและพัฒนาในด้านความรู้และความจำ แสดงว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการสอนสังคมศึกษาแนวใหม่ ที่จะต้องวัดและประเมินผลผู้เรียนทั้งด้านเนื้อหาและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนที่เป็นไปในทางบวก และที่สำคัญผู้เรียนต้องสร้างมโนทัศน์ที่จะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง

ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างกันของนักศึกษาทั้งสองประเภท ที่พบจากการวิจัยที่ควรกล่าวถึงได้แก่

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนโดยเป็นครูประจำการแล้วเห็นควมมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนเกี่ยวกับความมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา เหมาะสมกับการผลิตครูระดับปริญญาตรี เพื่อไปสอนนักเรียนในระดับประถมและมัธยมศึกษา ซึ่งให้เห็นว่าความมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนด เอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่ผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ทำให้มีความรู้และทักษะไปใช้ในวิชาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดวิท โทมัส แมคอะฟี¹ ว่าโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาทำให้นักศึกษามีความคุ้นเคยเทคนิคและวิธีการมากมายที่จะนำไปใช้ในการสอนวิชาสังคมศึกษา¹

2. การกำหนดเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาในโปรแกรมฝึกหัดครูให้สามารถใช้ประโยชน์และสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาในหลักสูตรประถมและมัธยมศึกษา กลุ่มนักศึกษามีประสบการณ์ในการสอนโดยเป็นครูประจำการแล้วเห็นควมมากกว่ากลุ่มนักศึกษา

¹ David Thomas McAfee, "An Analysis of the Preparation and Performance of Social Studies Teachers," p. 5593-A-5594-A.

ที่ไม่มีประสิทธิภาพในการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมาธิ วิไลรัตน์ ที่พบว่า ปัญหาของหลักสูตรสภาการศึกษาฝึกหัดครูไม่ใช่อำนวยคอกการนำไปสอนนักเรียนประถมและมัธยมศึกษา¹ ทั้งนี้มาจากสาเหตุที่มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรระดับประถมและมัธยมศึกษา ในปี พ.ศ. 2521 จึงทำให้หลักสูตรของกรมการฝึกหัดครูฉบับพุทธศักราช 2519 ยังไม่สอดคล้องและสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาในระดับประถมและมัธยมศึกษาที่เปลี่ยนแปลงและมีลักษณะเป็นบูรณาการ ดังนั้น ครูประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่และทำการสอนอยู่ย่อมมองเห็นปัญหาในเรื่องที่หลักสูตรกำหนดไว้นั้นยังไม่อำนวยประโยชน์คอกการนำไปสอนนักเรียนได้

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการสอนโดยเป็นครูประจำการแล้วเห็นควมมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพในการสอนว่า อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสใหญ่เรียนใครมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และสามารถประยุกต์วิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ในการสอนวิชาสังคมศึกษาได้มาก จึงเห็นได้ว่าในกระบวนการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนได้คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ครูประจำการจะได้รับความรู้เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนในระดับประถมและมัธยมศึกษา ซึ่งได้พยายามเนนภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ ธรรมประสิทธิ์ ที่พบว่าการในการศึกษาแก่ครูควร เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดทักษะในการนำไปใช้ปฏิบัติงาน โดยครูประจำการสามารถปรับปรุงงานด้านวิชาการที่กำดังคำ เนนอยู่ให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างดียิ่ง²

¹สมาธิ วิไลรัตน์, "ปัญหาในการดำเนินการสอนตามโปรแกรมการสอนสังคมศึกษาระดับปริญญาในวิทยาลัยครู," หน้า 92.

²ประสิทธิ์ ธรรมประสิทธิ์, "การส่งเสริมครูประจำการระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 6 ความต้องการของครู การปฏิบัติการและปัญหา," หน้า 55.

4. คำนวณวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน กลุ่มนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนเห็นด้วยมากกว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนโดยเป็นครูประจำการแล้ว เกี่ยวกับการให้บริการห้องสมุด ความต้องการเอกสารและตำราภาษาอังกฤษที่ใช้ประกอบการค้นคว้าในวิชาสังคมศึกษา การที่ครูประจำการเห็นด้วยน้อยกว่านั้น มีสาเหตุมาจากการเข้ารับการศึกษอาบรมภาคนอกเวลาของครูที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับภาระหน้าที่และเวลาที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอน จะมีเวลาศึกษาค้นคว้าได้มากกว่า ในขณะที่นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนต้องปฏิบัติงาน และมีเวลาน้อยที่จะใช้ในการค้นคว้า จึงทำให้เห็นความสำคัญของการให้บริการจากห้องสมุดน้อยกว่า

5. คำนวณการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนโดยเป็นครูประจำการแล้ว เห็นด้วยในระดับมากกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนเกี่ยวกับการวัดผลตามจุดมุ่งหมายของวิชาการใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม อาจารย์ผู้สอนวัดและประเมินผลจากกิจกรรมการเข้าห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ การทำงานร่วมกัน การทดสอบหลังจบบทเรียน นอกจากนี้ยังวัดความสามารถการวิเคราะห์วิจารณ์และการใช้เหตุผล การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ การประเมินค่าสิ่งต่าง ๆ ได้ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การมีมนุษยสัมพันธ์ แสดงว่าในการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนจะมีการวัดและประเมินผลผู้เข้าศึกษาอบรมในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของบุญชม ไชยโกษี ที่ได้กล่าวไว้ว่า การให้การศึกษแก่ครูประจำการต้องให้มีความเจริญงอกงามทางด้านวิชาการ ดังนั้นจึงต้องมีการวัดผลทดสอบและประเมินผลโดยต่อเนื่องกันและสม่ำเสมอด้วยวิธีการแบบต่าง ๆ¹ อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการดังกล่าว อาจมีสาเหตุมาจากนักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน มีเวลาที่จะรวมกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยกว่านักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ในการสอน จึงต้องใช้วิธีการวัดและประเมินผลบ่อยครั้ง เพื่อเน้นพัฒนาการทางด้านความรู้และทักษะทางวิชาการที่จะนำไปใช้ในวิชาชีพ

¹บุญชม ไชยโกษี, เรื่องเดียวกัน, หน้า 23-27.

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาครูเกี่ยวกับโปรแกรมสังคมศึกษาในระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการผลิตและการให้การศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการให้หลักสูตรของสภาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2519 ควรได้รับการปรับปรุงและแก้ไข เพื่อให้เหมาะสมในด้านการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการศึกษาในระดับอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงได้มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับกรมการฝึกหัดครู

1. กรมการฝึกหัดครู ควรจัดให้มีการปรับปรุงหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรีให้รัดกุมเหมาะสม โดยให้อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไข ให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน
2. กรมการฝึกหัดครูควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาในระดับปริญญาตรีให้สอดคล้องและเป็นไปในแนวเดียวกัน เพื่อให้นักศึกษาทั้งสองประเภทจะได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้สอนนักเรียนทั้งในระดับประถมและมัธยมศึกษาได้
3. กรมการฝึกหัดครูควรสนับสนุนงานผลิตเอกสารและตำราของอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยครู โดยการพิมพ์ออกเผยแพร่ เพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ทางสังคมศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
4. การจัดการอบรมหรือสัมมนาทางวิชาการ จะช่วยให้อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้รับไปปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. ควรมีการพิจารณาให้ทุนการศึกษาแก่อาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครู เพื่อศึกษาเพิ่มเติมทั้งในและนอกประเทศ เพื่อเพิ่มพูนความรู้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารในวิทยาลัยครู

1. ผู้บริหารควรให้ความสนใจและเห็นคุณค่าของการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยการสนับสนุนงบประมาณให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมและอื่น ๆ
2. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้อาจารย์สังคมศึกษาได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมทางวิชาการหรือศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนอย่างสม่ำเสมอ
3. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาได้ค้นคว้าและเอกสารประกอบการสอนวิชาต่าง ๆ ใหม่มากขึ้น เพื่อช่วยแก้ไขปัญหานักศึกษาขาดแคลนเอกสารในการค้นคว้าประกอบการเรียนวิชาสังคมศึกษาในระดับปริญญาตรี
4. ผู้บริหารควรมีนโยบายในการจัดหาสื่อการสอนและมีเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการทางคามโสตทัศนูปกรณ์อย่างพอเพียงตามความต้องการของอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา
5. ควรจัดการประชุมพิเศษก่อนการเรียนเพื่อให้ นักศึกษาได้เข้าใจ โปรแกรมสังคมศึกษาในคานจุดมุ่งหมาย กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล อันเป็นแนวทางที่นักศึกษาจะได้นำปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
6. ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายและเกณฑ์ในการประเมินผลการสอนและการปฏิบัติงานของอาจารย์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อผลดีของการผลิตครูที่มีคุณภาพ
7. ควรคัดเลือกอาจารย์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม เช่น ผ่านการศึกษาทางวิชาเฉพาะสังคมศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโท
8. ควรจัดสรรงบประมาณให้กับห้องสมุดเพื่อแก้ไขปัญหานักศึกษาขาดแคลนเอกสารและตำราที่ใช้ในการค้นคว้าวิชาสังคมศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา

1. อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ควรแสวงหาแนวทางในการให้การศึกษแก่นักศึกษาให้เป็นผู้มีสมรรถภาพ มีคุณธรรมและมีอุดมการณ์ โดยมีความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ
2. ควรนำเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อให้ให้นักศึกษารู้สึกได้มีประสบการณ์ตรง และสามารถนำไปปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพได้ ภาคปฏิบัติที่ควรเน้นคือวิธีสอนวิชาสังคมศึกษา ควรใช้สื่อการสอนและเนื้อหาวิชาที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน
3. อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาควรมีความรู้และความเข้าใจในหลักสูตร เนื้อหาวิชา กระบวนการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อขจัดปัญหาในด้านการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับปริญญาตรี ควรเข้าร่วมการอบรมทางวิชาการ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางการสอนของตนอย่างสม่ำเสมอ
4. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล มีการเปรียบเทียบ การประเมินค่าสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เป็นผู้มีความรู้และพัฒนาทักษะที่สำคัญทั้งทางวิชาการและทางสังคม
5. ควรคำนึงถึงหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะผลิตครูที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูและวิชาสังคมศึกษา ควรพัฒนาบุคลิกภาพให้เป็นผู้ที่ทันสมัยและเป็นตัวอย่างที่ดีทางด้านวิชาการและคุณธรรม
6. อาจารย์ผู้สอนควรเห็นความสำคัญของการใช้วัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการใช้เพื่อให้เกิดทักษะและนำเทคนิคและวิธีที่ได้ไปใช้ในวิชาชีพของตน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยความคิดเห็นของนักศึกษาครูเกี่ยวกับโปรแกรมสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง เพื่อเปรียบเทียบกับวิทยาลัยครูในสวนภูมิภาค
2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการจัดโปรแกรมสังคมศึกษา ระดับปริญญาตรีของสถาบันฝึกหัดครู และสถาบันการศึกษาที่ผลิตนักศึกษาฝึกหัดครู
3. ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรของสภาการฝึกหัดครู เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา โดยสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบขอบกพรองและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่การฝึกหัดครู

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย